

TIÄTUSYEJIČIELGIITTÁS

Taan čielgiittásast muštálep, maht kiedâvuššâp tuu persovntiäđuid sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio kulâmijn; maid persovnljij tiäđuid nuurrâp já kiedâvuššâp, maht já magarijđ tárguttâssáid taid kevttip.

Persovntiäđuh tárgutteh puoh tiäđuid, moh lohtâseh luándulâš ulmui, kii lii identifisistum tâi kiâm puáhtá identifisistiđ. Registeristum olmooš táárgut luándulii ulmuu, kiän tiäđuid kiedâvuššâp. Kiedâvuššâm táárgut puoh tooimâdmijđ moh čyeccih persovntiäđoid.

Registertuállee

Sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio tuáimá registertuálleen. Tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio västid kulâmáid lohtâseijee persovntiätuamnâstuvâi áášán kullee, torvolii já lavâlii kiedâvušmist. Staatârääđi kanslia tuáimá persovntiäđui kiedâvuššen já västid vuáhâduvâi já teknisii äššikirjehaldâttuv tiätutorvoost, mon tot fáálá komissio čäällimkoodán. Staatâkonttor tuáimá persovntiäđui kiedâvuššen tiäđui analysistem uásild komission luuhâmnáál.

Sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio ohtâvuotâtiäđuh: Lasetiäđuid persovntiäđui kiedâvušmist komissio tooimâst addel váldučállee Ulla Aikio-Puoskari, info@sdtsk.fi, puh. +358 295 160 135 já tiätusyejivâstideijee, vuávâjeijee Aslak Uula Länsman, tietosuojaavastaava@sdtsk.fi, puh. +358 295 161 040.

Persovntiäđui kiedâvuššâm

Persovntiäđui kiedâvuššâm ulme

Staatârääđi asâttij sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio čuákkimist 28.10.2021. Komissio ulmen lii čokkiđ sámmilij feeriimijđ Suomâ staatâ já eres virgeomâhái tooimâin sehe pyehtiđ taam tiäđu uáinusân. Komissio pargoh já ton ulme lii miäruštállum toos adelum [mandaatist](#).

Komissio pargo ulmen lii čokkiđ sámmilij feeriimijđ Suomâ staatâ já eres virgeomâhái tooimâin já tast, magareh vaikuttâsah já čuávumušah toin láá lamaš já ain láá sámmiláid algâaalmugin já ton ovtâskâs olmožin, já pyehtiđ taam tiäđu uáinusân. Sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmproosees ulmen lii tubdâđ já árvuštállâđ historjâlii já tááláá olgoštem, meiddei staatâ suddâdempolitiik, sehe vuoigâvuodâi luávkkimijđ, čielgâdiđ maht toh vaigutteh sámmiláid já sii siärvusân tááláá tiileest já iävtuttiđ, maht sámmilij já Suomâ staatâ koskâsii sehe sámmilij koskânâs ohtâvuodâi puávtáččij ovdediđ. Komissio kalga viggâđ väldiđ pargostis huámâšumán sámmilij vuoigâdvuodâi olâšuumân vaigutteijee kuávdáš nubástustahheid, tego šorjâdâhnuvástus.

Komissio kalga luovâttiđ raportis já toimâiävtuttâsâidis majemustáá 30.11.2023. Lii kuittâg máhđulâš, ete komission adelum pargo juátkih.

Persovntiäđui kiedâvuššâm komissio ääigi já amnâstuvâi vuorkkim Aalmuglâšarkkâdâhân komissio pargo nuuhâm maŋa

Komissio kiedâvuš persovntiäđuid tiätusyejasättâs miäldâsávt registeristum ulmuu adelâm kirjálíi miettâm vuáđuld. Persovntiäđuh kiedâvuššojeh komissio pargo ääigi komissio raapoort já toimâiävtuttâs valmâštállâm várás. Komissio oovdânpuáhtá raportistis ovtâskâs ulmui feeriimijd nuuvt, ete teevstâst ij pyevti tubdâđ ovtâskâs ulmuu. Komissio puáhtá oovdânpyehtiđ feeriimijd meid noomáin, jis registeristum olmooš nuuvt haalijd.

Komissio vyerkkeet ovtâskâs kuullâmnaál leijee/registeristum ulmuin ubâ noomâ, šoddâmive, čujottâs, puhelinnummeer já šleđgâpostâčujottâs sehe kuullâm. Vyerkkejum kulâmij kirjálâš kiedâvuššâm máhđulâžžân toohâm keežild, komissio puáhtá luovâttiđ sahhiittállâmvuárháid litteristem teikkâ jurgâlem várás meid pargeid, kiáh iâ poorgâ komissiost. Já tego mainâšum, Staatârääđi kanslia kiedâvuš persovntiäđuid já huolât komissio tiätuvuáhâdud toimâmist já tiätutorvoost. Komissio huolât tast, ete sopâmušah persovntiäđui kiedâvuššeiijn láá toohum tiätusyejasättâs miäldâsávt.

Ko juáváh jieččâd feeriimijd komissio kiävtun, te komission šadda almolâš tuáimen vuoigâdvuotâ kiedâvuššâđ tuu tiäđuid almoli hiäđu miäldâsij arkkâdâhtárguttâsâi várás. Vuálâčcaallum miettâmluámáttuvâst šadda virgeomâháá äššikirje já tot vyerkkejuvvoo arkkâdâhân. Komissio mandaat miäldâsávt, komissio amnâstuvah vyerkkejuvvoje pargo nuuhâm maŋa Aalmuglâšarkkâdâd Sâmiarkkâdâhân Anarân. Tobbeen toh kiedâvuššojeh arkkâdâh- já almolâšvuotâlahâsâtemist meridum vuovviijn. Jis tun kiäsáh maasâd miettâm muštâlum feeriimij kevttimist komissio pargoost, te komissio siäilut tuše tiäđuid miettâm addelmist já tast kiäsâdâtmist arkkâdâhvyerkkimân lohtâseijee kiedâvuššâmvuáđustâs vuáđuld. Jis tun kiäsáh maasâd miettâm, te tuu feeriimij amnâstuvah tuššâdudvvoje iäge taid keevti raapoort ráhtimist, iäge toh vyerkkejuu komissio pargo maŋa Aalmuglâšarkkâdâhân. Tust lii vuoigâdvuotâ keessiđ maasâd miettâm persovntiäđui kiedâvušmân komissio kulâmij nuhâmân rái. Tun koolgah almottiđ kiäsâdâtmist komissio čäällimkoodán puhelimáin tâi šleđgâpostáin čujottâsân info@sdt.sk.fi. Kulâmij nuhâmist tiedettuvvoo komissio nettisijđoin www.sdt.sk.fi. Ko kuullâmamnâstuvah láá komissio pargo maŋa vyerkkejum arkkâdâhân, te miettâm ij lah innig máhđulâš keessiđ maasâd. Tast maŋa kuullâmamnâstuvah siäiluttuvvoje pisorávt.

Äššitobdeekulâmeh

Komissio kiedâvuš äššitobdeekulâmáid lohtâseijee persovntiäđuid tiätusyejasättâs miäldâsávt almoli hiäđu kyeskee pargo čodâlditmân komissio pargo ääigi. Äššitobdeekulâmijn vuorkkip noomâ, äššitobdeesajattuv, kuullâm já/tâi tast rahtum muuštomerkkiimeh.

Kuvvim persovntiäđui syejeest já tai luovâtmist komissio pargo ääigi

Sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio visâsmit, ete persovntiäđuh vyerkkejuvvoje já taid kiedâvušeh áášân kullee vuovviijn já ääigitâsâš tiätutorvotekniikáin syeijejum tiätuvuáđuin. Staatârääđi kanslia tiäđui kiedâvuššen já palvâlus fällen huolât tast, ete teknisiih čuâvduseh láá tiätutorvoliih. Persovntiäđuidâd

kiedâvušeh komissio čäällimkoddeest sij, kiäi paargon lii raapoort pyevtittem já komissaareh ton uásild, ko toos lii tárbu pargo olášutmist. Persovntiäđuid kiedâvušeh meid pargeeh komissio ulguubeln (tego jurgâleijeh, tuulhah já litteristeh), kiäiguin komissio lii sooppâm persovntiäđui kiedâvušmist tiätusyejiasättäsâi vátámâšâi miäldásávt.

Sámmilij tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmkomissio pargo paldâlistoo virgeomáhâstyeimen já komissio lii tondiet almolâš tuáimee, moos heiviittuvvoo almolâšvuotâlaahâ. Almolâšvuotâlaavâ miel virgeomáhâá äššikirjijd, moh tuálih sistees priivatelimân kyeskee tâi eres luáttámušlijd tiäđuid, kalga toollâđ syeligâsâst siämmáá asättâs njuolgâdusâi miel meid arkkâdâhân vyerkkim ääigi. Äššikirjijd puáhtá kuittâg uuccâđ ei. tutkâmluuvijd Aalmuglâšarkkâdâhân kyeskee lahâasâtem miäldásávt. Aalmuglâšarkkâdâh meerrid luuvij mieđeetmist sii vuáhâduvâi já taid kyeskee miärâdâsâi miäldásávt.

Tuu vuoigâdvuotâh

Tust lii vuoigâdvuotâ uázžud lasetiäđuid tiäđuidâd kiedâvušmist, uáiniđ tust vyerkkejum persovntiäđuid já pivdeđ vuoigim puástu tâi puáris tiäđoid. Tust lii vuoigâdvuotâ meid väidiđ čielgiittâsâst miäruštállum persovntiäđui kiedâvušmist toimâvâldálii virgeomáhâžân.

Lasetiäđuh registeristum ulmuu vuoigâdvuotâin: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>.

Tun puávtáh keessiđ maasâd miettâm persovntiäđui kiedâvušmân komissio pargo ääigi, mutâ kuittâg majemustáá talle ko komissio kulâmeh noheh.

Jis halijdah kevttiđ taid vuoigâdvuotâid, mij pivdep tuu väldiđ ohtâvuotâ šleđgâpoostâ peht komissio tiätusyejivâstideijee Aslak Uula Länsmân tietosuojavastaava@sdt.sk.fi tâi puhelin peht +358 295 161 040 tâi komissio [čäällimkoodán](https://www.sdt.sk.fi).

Säämi psykososiaallâš torjuu ohtâdov rooli

Säämi psykososiaallâš torjuu ohtâdâh Uvjâ tuárju tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmproosees já fáálá kulttuurân vuáđuduvvoo psyykkisii já vuoigâlii torjuu sâmikielâin tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmproosees ääigi.

Uvjâ lii fáárust puoh juávkkukulâmijn. Ton lasseen Uvjâ puáhtá uásálistiđ meid ovtâskâs ulmuu kulâmân, jis tun halijdah. Čäällimkodde iššeed táárbu miel ohtâvuotâ vâldimist säämi psykososiaallâš torjuu ohtâdâhân. Uvjâ pargeeh iä čäáli kulâmijn kirjijmijd tiervâsvuotâtipšo registerijd.

Tun puávtáh väldiđ ohtâvuotâ Uvjân kuás peri tuotâvuotâ- ja sovâdâttâmproosees ääigi, ige komissio uážu tiättun aašijd maid lah muštâlâm Uvjâ pargeid.

Säämi psykososiaallâš toorjâ ohtâdâh Uvjâ internetist <https://uvja.fi/is/>. Palvâlemnummeer argâpeeivij tme 8-16: 040 663 8882. Anarâškielâ- já kulttuur tuulhâ nummeer lii 040 663 8882.